

Підказки зі світу природи

Чи доводилося вам хоч раз нарікати на помилки в прогнозі погоди? Напевно. А з нашими предками такого не траплялося. Наші прадіди самі вміли передбачати погоду на день, тиждень чи значно довший проміжок часу. Робили вони це досить точно, адже від того залежало здоров'я та добробут усіх осіб їхньої сім'ї. Такі прогнози допомагали спланувати роботу в полі, на господарці, навіть визначити, яка саме зернова (а також овочева і т.д.) культура цього року дасть гарний врожай, а чого буде обмаль. Деякі метикувати газди навіть робили на цьому непоганий інтерес, адже прогноз підказував, що саме зросте в ціні, а що піде за копійки. Важливо, що свої передбачення предки робили, не "виходячи" за межі власного подвір'я. Яким чином склалися давні прогнози? Частина передбачення полягала у переданому від попередніх поколінь, а частина опиралася на власний досвід та спостереження за природою, зокрема, за рослинами та тваринами. У наші часи науковці погодилися, що усталені висновки народних прогнозів погоди не мають нічого спільного із забобонами і назвати їх пережитками минулого аж ніяк не можна, вони варті більшої уваги і заслуговують на науковий підхід. Ця наука має назву – фенологія. В центрі її уваги, життя рослинного і тваринного світу, який дуже чутливо реагує на зміни в насколишньому середовищі, адже звірі, птахи та комахи відчують непомітні для людей атмосферні коливання, які можна виявити тільки складними приладами.

Наприклад, якщо бджоли зранку летять за медом, то буде теплий, ясный день. Якщо сидять на стінках вулика – буде спека. Ці прикмети також пов'язані з сухістю повітря. Не викликає сумнівів, що багато тварин і комах спроможні відчувати зниження атмосферного тиску, послаблення світла й атмосферної електрики (поляризацію електростатиків у повітрі) перед грозою. Для таких комах, як мурашки, бджоли, павуки, раптова зміна погоди означає загибель. Тому у них за роки існування виробилось таке чуття до всіх провісників негоди. Якщо довкола мурашника багато мурах, то буде гарна погода. А якщо мурахи поспіхом посеред дня закривають входи у мурашник, то скоро буде дощ. Натомість, якщо падає дощ, але павуки плетуть павутину, то скоро випоїться. Павуки зменшують розмір своїх сіток-пасток – на вітряну погоду.

Ось іще деякі прикмети, що вказують на зміну погоди.

- Масова поява оводів віщує гарний врожай огірків.
- Ввечері літають багато кажанів – завтра буде гарна погода.
- Закувала зозуля – приморозків уже не буде.
- Якщо жаби не розпочинають свої концерти, то ще повернеться холод.
- У травні багато хрущів – на сухе літо.
- Якщо ж хрущі з'явилися ще у квітні, то травень буде дощовий.

Помітно реагують на зміну погоди також рослини. На їхній ріст і розвиток дуже впливають температура і вологість повітря, інтенсивність сонячного світла, зволоження ґрунту, які змінюються зі зміною погоди. Тому не дивно, що багато прикмет пов'язані з рослинами. Ось деякі з них.

- Перед неогодою квіти кульбаби стуляють пелюстки.
- Перед дощем квіти та трави пахнуть сильніше, ніж зазвичай.
- Розляглось по воді листя білої лілії – заморозків вже не буде.
- Зацвіла горобина – скінчилися приморозки і надовго встановилося тепло.
- Почала цвісти горобина – можна висаджувати огірки і помідори.
- Рясне цвітіння горобини – на врожай льону, а пізніше її цвітіння – на тривалу осінь.
- Рясно цвіте біла акація – на врожай картоплі.
- Якщо намітився добрий врожай горіхів, то й картопля вродить гарно.

Ольга ПАДКОВСЬКА

Картопля, як жінка, хоче любові й тепла

Старі, з діркою на коліні штани, голубенька сорочка, светр з відірваними рукавами і невідомого року випуску, більші на два розміри черевики, – так підготували мене до висадки картоплі у подільському селі Сарнів. А ще довірили лопату. "Будеш ховати картоплю", – серйозно сказав дядько Іван.

Дев'ять ранку. Шестеро людей уже на земельній ділянці площею 20 соток. На городі уже лежать мішки з картоплею. Це дядько Іван їх кінми вивіз на город. Баба Олена щось тихенько шепоче. "Благословляє усіх на добру роботу, щоб нині засадили усю площу, або ворожить на добрий врожай", – подумалося мені.

Робота "закипіла". Дядько Іван наперід «маркером», який залишає чотири маленьких рівчачки, "малює" город у стрічки. "Це для того, щоб усі викопували ямки для бульби під ці рядочки, – каже дядько, – нам це важить, бо підгортаємо картоплю під плужок. А як її ним підгорнеш, якщо рядки будуть нерівними: десь занадто широкими, десь завузкими? Окрім того, ми ще й під плужок копаємо".

Троє людей, і я серед них, копаємо, а троє кидають картоплю у ямки. "А чому у вас картопля не проросла?" – цікавлюся у людей. "Щоб картопля проросла, потрібні ящики або сітки і, звичайно, приміщення з відповідною температурою. А в нас нема таких умов для картоплі, – каже баба Олена. – Втім погріб, у якому зберігається насіннева бульба, у нас відносно теплий. Тому на час висадки бульба встигає трохи прорости. Бачите – малесенькі кільця уже з'явилися".

Садити картоплю вийшли і наші сусіди. Але технологія садіння "другого хліба" у них була інша. Вони садили під плужок, – робили маркером рядки, у які на певній відстані клали картоплини, а потім плужком присипали картоплю землею. Мені така технологія здалася ефективною, оскільки ми свій город садили аж до сьомої вечора, а сусіди – до обіду. Але дядько Іван не у захваті від такого садіння.

"Так садити недобре, – каже він. – Річ у тім, що ми садимо картоплю у ямки, де є багато вологи, а вони плужком на неї нагортають суху землю. Якщо довго не буде дощу, то вона довго проростатиме і, відповідно, буде нездалий урожай".

Щоправда, фахівці з Інституту картоплярства дещо іншої думки. Як пояснив заступник директора з наукової роботи з селекційних питань Андрій Осипчук, усі методи садіння однаково добрі.

"Добрий урожай картоплі залежить не лише від вологи. На урожайність впливає багато факторів: найперше, потрібно, щоб картопля була пророслена. Для цього її потрібно витягти з погреба і в ящиках прогрівати при температурі 14 градусів. Картопля має прогріватися десь зо два тижні, – каже Андрій Анатолійович. – Також має бути підготовлений ґрунт".

За словами фахівця, у ґрунт потрібно внести органічні добрива, зокрема, гній. Його потрібно десь 500-600 кілограмів на одну сотку. Також можна дати мінеральних добрив – п'ять-шість кілограмів на сотку. Звичайно, потрібно, щоб земля була пухкою.

"У домашніх умовах садити картоплю треба так, щоб відстань між рядками була десь 50 сантиметрів, а у рядку, картоплина від картоплини повинна знаходитися на відстані 27-30 сантиметрів, – каже фахівець. – Далі все залежить від опадів, захисту рослин від бур'янів, колорадського жука та від сорту картоплі".

Щодо часу висадки, то Андрій Осипчук вважає, що усе залежить від регіону. "Південні області уже посадили картоплю, а зараз якраз активно садить Західний регіон. Але для усіх областей рекомендується висаджувати картоплю якнайшвидше, – говорить фахівець Інституту картоплярства. – Висаджена раніше картопля більш стійка до такої хвороби, як фітофтороз. А це також запорука хорошого врожаю".

Втім, народ має й свої секрети садіння картоплі. Баба Олена розповіла, що ранню картоплю потрібно садити тоді, коли квітнуть береза та чорна тополя. А ще слід садити картоплю у той день (понеділок, вівторок і т.д.), коли випав перший сніг восени. Посадити картоплю цього дня – є запорукою доброго урожаю.

Дмитро ПЕЛИХ

Вплив фаз Місяця на рослини

Весна переступила свій екватор. У садівників-городників гаряча пора садіння та сієвби. Від того, коли насіння ляже в перекопану землю, у значній мірі залежить яким буде майбутній урожай. Та мало хто знає, що при садінні, сієвбі, виконанні інших садово-городніх робіт варто зважати на те, у якій фазі перебуває Місяць. Для тих, хто бажає врахувати і цей чинник, пропонуємо рекомендації та поради.

Новий Місяць. Рослини знаходяться в стані спокою і насичуються вологою та енергією. Кульмінація впливу енергії стихії Води. Тому протягом 12 годин до і після нового Місяця не рекомендується сіяти і садити нові рослини чи пересаджувати старі, а також займатися щепленням і обрізанням дерев і кущів. У цей час можна проріджувати здорові і видаляти слабкі, засохлі та хворі рослини.

Перша чверть циклу. Переважають енергії стихії Повітря. Це найбільш сприятливий період для садіння "вершків", що швидко ростуть, збирання плодів "вершків", однолітніх і дволітніх квітів та дерев, підгодівлі і поливан-

ня рослин, для щеплення і селекційної роботи, для зрізання квітів.

Аспект перша чверть. Вища точка впливу енергії стихії Повітря. В цей час відбувається максимальне насичення енергією гілок, сходів і листя. Тому протягом 12 годин до і після цього аспекту не рекомендується проводити висаджування і щеплення.

Друга чверть циклу. Протягом цього періоду відбувається нарощування енергії стихії Вогню, яка здатна найбільш повно сприймати енергію космічного ефіру і насичувати усю систему рослин життєвою силою, даючи поштовх новому циклу еволюції. В цей час енергія рухається від коріння до верхівки рослин, що сприяє садінню "вершків", які швидко ростуть, і "вершків" з міцним корінням. Рекомендується збирати плоди верхків, багатолітніх квітів і "дерев" з кореневою системою, підгодовувати і поливати рослини, зрізати квіти, проводити щеплення, селекційну роботу.

Повний Місяць. Вища точка впливу енергії стихії Вогню. Відбувається насичення верхніх частин рослин, а нижня частина і корінна система відчують недостатність енергії і біологічного потенціалу. Тому за 12 годин до і після цього аспекту не бажано садити і пересаджувати рослини, оскільки вони погано прийматимуться.

Третя чверть циклу. Цей період

характеризується кристалізацією і згущенням енергії стихії Вогню з метою її трансформації і засвоєння матеріальними частинами рослин. Домінує і зростає вплив енергії стихії Землі, відбувається рух соків і енергії від верхів'я рослин до кореневої системи. Тому це сприятливий період для садіння, підгодівлі, поливання і збирання "коренів" для садіння і ділення цибулин з метою отримання повноцінних цибулин, для садіння "дерев", а також ділення коріння у "дерев" і багатолітніх квітів з коріннями.

Аспект остання чверть. Вища точка впливу енергії стихії Землі, час найвищого насичення енергією коріння і бульб, їх максимальної життєздатності. Тому за 12 годин до і після цього аспекту можна займатися заготівлею і збиранням коріння і бульб, але не варто їх розмножувати і ділити.

Четверта чверть циклу. В цей час посилюються процеси розподілу і поглинання астрального світла, кристалізованого стихією Води (кульмінація енергії відбувається у новий Місяць). Соки і енергії рухаються від верхівок рослин до їх коріння. Можна садити, підгодовувати, поливати і збирати плоди "коріння", садити і ділити цибулини для отримання повноцінних цибулин, пересаджувати "дерев", ділити коріння дерев і багатолітніх квітів.

Підготував Костянтин РОДІН